

KRAJINA OSIGURANJE a.d. Banja Luka

Godišnji izvještaj o poslovanju za 2022. godinu

Banja Luka, april 2023. godine

Sadržaj

1. Uvodna riječ direktora	3
2. Opšte informacije o Društvu	3
3. Mišljenja ovlaštenog revizora i ovlaštenog aktuara	6
4. Pregled računovodstvenih politika i aktuarskih metoda	10
5. Poslovno okruženje i položaj Društva na tržištu	11
6. Ogranizacioni dijelovi Društa	11
7. Zaposleni	12
8. Bruto premija	12
9. Štete	12
10. Analiza ostvarenog finansijkog rezultata	14
11. Analiza finansijskog položaja	15
12. Pokazatelji poslovanja	18
13. Tehničke rezerve	20
14. Odnosi sa povezanim privrednim društvom	21
15. Finansijake transakcije sa vlasnicima i upravom	24
16. Donacije	24
17. Značajni poslovni događaji nakon datuma bilansa	24
18. Procjena očekivanog budućeg razvoja Društva	25
19. Aktivnosti u vezi sa istraživanjem i razvojem	25
20. Otkup vlastitih akcija	25
21. Ciljevi i politike Društva za osiguranje u vezi sa upravljanjem rizicima	25
22. Izloženost rizicima	26
23. Politika saosiguranja i reosiguranja	27
24. Korporativno upravljanje	27
25. Spisak uslova i tarifa	28

1. Uvodna riječ direktora

Poštovani akcionari i poslovni partneri,

Krajina osiguranje kao pravni nasljednik ZOIL Sarajevo posluje samostalno od 1992. godine i Društvo je sa najdužom tradicijom poslovanja u oblasti osiguranja na teritoriji Republike Srpske. Poslovi koje je Društvo obavljalo u toku 2022. godine obuhvatali su grupu neživotnih osiguranja iz oblasti od odgovornosti. Društvo je u 2022. godini nastavilo kurs jačanja kapitalne baze Društva. Na ovaj način stečeni su preduslovi za preduzimanje niza investicionih aktivnosti u cilju opšte stabilizacije Društva i pružanja što kvalitetnije i bolje usluge svim osiguranicima koji će kao i do sada biti u fokusu poslovanja Društva. U narednom periodu očekuje se i dodatno jačanje kapitala, kao i dobijanje saglasnosti za obavljanje djelatnosti u svim vrstama neživotnih osiguranja.

2. Opšte informacije o Društvu

Krajina osiguranje a.d. Banja Luka je osnovano kao dioničarsko društvo, Odlukom broj 02-521/92, koju je donio Zbor radnika organizacije za osiguranje Sarajevo-osiguranje, filijala Banja Luka, dana 23.06.1992. godine, a na osnovu Uredbe o organizovanju preduzeća, koju je donijelo Izvršno vijeće Autonomne regije Krajina Banja Luka, broj 03-320/92, od 09.05.1992. godine. Upis osnivanja Dioničarskog društva u sudski registar izvršen je kod Osnovnog suda udruženog rada u Banjoj Luci 25.06.1992. godine, Rješenjem broj U/I-2002/92, broj registarskog uložka 1-3788-00.

Usklađivanje organizacije i preregistracije u skladu sa Zakonom o osiguranju imovine i lica (Službeni glasnik Republike Srpske br. 14/00 i 20/00) i promjena osnivača izvršeno je 18.10.2002. godine kod Osnovnog suda u Banjoj Luci, Rješenjem broj U/I-1043/2002. pod nazivom Krajina osiguranje akcionarsko društvo Banja Luka.

Vlasnička struktura Društva na 31.12.2022. godine je sljedeća:

Vlasnik	% vlasništva
PRIJEDORPUTEVI a.d.	33,868470%
EUROMODUS d.o.o.	23,070195%
Aggarwal Naveen	16,716132%
Gupta Neete	16,668498%
ZU EURO EX - EURODENTAL	7,286511%
IDEAL -KOMPANI d.o.o.	2,023496%
Banjalučka pivara a.d.	0,069914%
Strika Dragan	0,048384%
DI Omar a.d. Kneževo - u	0,028933%

stečaju	
Imako a.d. Banja Luka	0,023272%
Terme Laktaši d.o.o.	0,023272%
MH ERS - ZP Elektrokrajina a.d.	0,023272%
Ostali akcionari	0,149651%

Rješenjem Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske broj 01-UP-33-214-19/16 od 25.10.2016. godine, zabranjuje se ostvarivanje prava glasa na Skupštini akcionara "Krajina osiguranje" a.d. Banja Luka i to: AGGARWAL NAVEEN od 29.12.2016. godine i GUPTA NEETE od 29.12.2016. godine.

Na sjednici Skupštine akcionara održanoj 21.02.2006. godine donijeta je odluka o osnivanju društva KRAJINA – KROS d.o.o. društvo je registrovano kod Osnovnog suda u Banjoj Luci dana 17.03.2006. godine za poslove tehničkog ispitivanja vozila.

Rješenjem Agencije za osiguranje Republike Srpske broj 05-121-7/07 od 08.12.2008. godine Društvu je odobreno obavljanje poslova osiguranja i to svih vrsta neživotnih osiguranja iz člana 49. stav 2. tačka a, b i c Zakona o društvima za osiguranje kako slijedi:

- osiguranje od odgovornosti za motorna vozila,
- osiguranje od odgovornosti za vazduhoplove,
- osiguranje od odgovornosti za brodove,
- osiguranje od opšte građanske odgovornosti,
- osiguranje kredita,
- garancijska osiguranja,
- osiguranje od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode),
- zdravstveno osiguranje,
- osiguranje putničkih vozila – kasko
- osiguranje vozila koje se kreću po šinama - kasko,
- osiguranje vazduhoplova - kasko,
- osiguranje plovila,
- osiguranje robe u prevozu,
- osiguranje od požara i drugih opasnosti (prirodnih sila),
- osiguranje različitih finansijskih gubitaka,
- osiguranje turističkih usluga,
- ostala osiguranja imovine (osiguranje od ostalih šteta na imovini) i
- osiguranje pravne zaštite.

Agencija za osiguranje Republike Srpske je Rješenjem broj: 05-577-2/20 od 04.12.2020. godine, po zahtjevu Društva, odobrila prenos portfelja u vrstama neživotnog osiguranja 01 - osiguranje nezgode, 02 – zdravstveno osiguranje, 03 – osiguranje vozila koja se kreću po kopnu, osim vozila koja se kreću po šinama, 07 – osiguranje robe u prevozu, 08 – osiguranje

imovine od požara i prirodnih sila, 09 – osiguranje od ostalih šteta na imovini, društvu koje prihvata portfelj Dunav osiguranje a.d. Banja Luka.

Krajina osiguranje a.d. Banja Luka je na sjednici Upravnog odbora održanoj dana 14.12.2020. godine donijela Odluku o promjeni djelatnosti broj: 02-3400/20, prema kojoj Društvo prestaje sa obavljanjem djelatnosti osiguranja u vrstama neživotnog osiguranja od 01 do 09 i 16 do 18 klasifikovanih u Odluci o vrstama osiguranja.

Društvo je dana 22.12.2020. godine Agenciji za osiguranje dostavilo potpisan Ugovor o prenosu portfelja između Društva i Dunav osiguranja a.d. Banja Luka od dana 22.12.2020. godine, kao i Primopredajni protokol između navedenih društava za osiguranje od 22.12.2020. godine, kojima je prenos portfelja navedenih vrsta neživotnih osiguranja i izvršen.

Krajina osiguranje a.d. Banja Luka je 30.12.2020. godine dostavila Agenciji za osiguranje obavještenje o usvajanju Statuta Društva na Skupštini akcionara od 30.12.2020. godine, kojim je izvršeno usklađivanje Statuta sa Odlukom o promjeni djelatnosti broj: 02-3400/20 od 14.12.2020. godine na način da su iz Statuta izbrisane odredbe o vrstama osiguranja u kojima Društvo prestaje sa obavljanjem djelatnosti. Na osnovu prethodno navedenog, prestanak dozvole za rad u navedim vrstama osiguranja neživotnog osiguranja nastupio je donošenjem odluka na sjednici Skupštine akcionara dana 30.12.2020. godine.

Agencija za osiguranje Republike Srpske, Rješenjam broj: 05-570-2/20 od 05.01.2021. godine i Odgovorom na upit broj: 05-513-7-1/21 od 01.03.2021. godine utvrđuje da je dana 30.12.2020. godine prestala da važi dozvola za obavljanje djelatnosti osiguranja u vrstama neživotnog osiguranja Društva izdata Rješenjem Agencije broj: 05-121-7/07 od 08.12.2008. godine za vrste osiguranja iz grupe poslova neživotnog osiguranja i to:

- 01 - osiguranje nezgode,
- 02 - zdravstveno osiguranje,
- 03 - osiguranje vozila koje se kreću po kopnu, osim vozila koja se kreću po šinama,
- 04 - osiguranje vozila koja se kreću po šinama,
- 05 - osiguranje vazduhoplova,
- 06 - osiguranje plovila
- 07 - osiguranje robe u prevozu,
- 08 - osiguranje imovine od požara i prirodnih sila,
- 09 - osiguranje od ostalih šteta na imovini,
- 16 - osiguranje od različitih finansijskih gubitaka,
- 17 - osiguranje troškova pravne zaštite i
- 18 - osiguranje pomoći

Na osnovu prethodno navedenog, Društvo nastavlja da obavlja djelatnosti osiguranja u vrstama neživotnog osiguranja iz člana 49. stav 1. tačka a. Zakona o društvima za osiguranje kako slijedi:

- 10 - osiguranje odgovornosti za motorna vozila,
- 11 - osiguranje od građanske odgovornosti za vazduhoplove,
- 12 - osiguranje od građanske odgovornosti za plovila,
- 13 - osiguranja od opšte građanske odgovornosti,
- 14 - osiguranje kredita i
- 15 - osiguranje garancija.

Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 057-0-Reg-22-000896 od 17.05.2022. godine izvršena je promjena lica ovlašćena za zastupanje kojim se za direktora imenuje Mile Janjić.

Članovi Upravnog odbora Društva na dan 31.12.2022. godine su:

- Aleksandra Dimić, predsjednik
- Katarina Grahovac, član
- Dragan Trkulja, član

Članovi Odbora za reviziju Društva na dan 31.12.2022. godine su:

- Žaroko Mioić, predsjednik
- Nikola Kesić, član i
- Dejan Škrbić, član.

Članovi Izvršnog odbora Društva na dan 31.12.2022. godine su:

- Mile Janjić, predsjednik
- Bojan Latinović, član i
- Igor Čorokalo, član.

Ovlašteni aktuar Društva na 31.12.2022. godine je Maja Čuković, licenca broj 05-529-5/10.

Interni revizor Društva na 31.12.2022. godine je Bojana Vujnović.

Interni aktuar Društva na 31.12.2022. godine je Ivana Vasić.

3. Mišljenja ovlašćenog revizora i ovlašćenog aktuara

Mišljenje ovlašćenog revizora (EF REVIZOR d.o.o.)

Izvršili smo reviziju nekonsolidovanih finansijskih izvještaja „*Krajina osiguranja*“ a.d. *Banja Luka* (u daljem tekstu: Društvo) koji obuhvataju nekonsolidovani bilans stanja (izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31. decembra 2022. godine, nekonsolidovani bilans uspjeha (izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu), nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu i nekonsolidovani bilans tokova gotovine (izvještaj o tokovima gotovine) za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Društva na dan 31.12.2022. godine i njene finansijske uspješnosti i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Osnove za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo, u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje

Kao što je objelodanjeno u napomeni 5.2.8, uz finansijske izvještaje, ovlašćeni aktuar je dao negativno mišljenje na ulaganja sredstava za pokriće tehničkih rezervi i minimalnog garantnog fonda na dan 31.12.2022. godine. Nadalje, ovlašćeni aktuar je dao negativno mišljenje i na poslovanje Društva za 2022. godinu.

Obim poslovne aktivnosti Društva u 2022. godini u odnosu na isti period prethodne godine se povećao, naime došlo je do rasta poslovnih prihoda u iznosu od 1.460.764 KM, odnosno 31,78%, dok su poslovni rashodi veći za 0,90% u odnosu na isti period prethodne godine.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 15, uz finansijske izvještaje, Društvo je u izvještajnom periodu iskazalo ukupan neto dobitak u iznosu od 337.188 KM, dok je poslovni gubitak iznosio 185.640 KM i manji je u odnosu na prethodnu godinu za 1.404.884 KM. Nadalje, kratkoročne obaveze Društva na dan 31.12.2022. godine veće su od tekuće imovine za 9.331.027 KM, na osnovu navedenog Društvo može biti suočeno sa problemima likvidnosti.

U izvještajnom periodu je došlo do povećanja osnovnog kapitala u iznosu od 7.000.000 KM i na 31.12.2022. godine isti iznosi 20.668.191 KM. Prilikom povećanja osnovnog kapitala ostvaren je emisioni gubitak u iznosu od 4.060.000 KM.

Nadalje, Društvo je na dan 31.12.2022. godine iskazalo gubitak do visine kapitala, iz ranijeg perioda, u iznosu od 11.157.026 KM što čini 53,98% osnovnog kapitala registrovanog u sudskom i drugim zakonskim registrima.

Navedene činjenice ukazuju da i dalje postoji neizvjesnost koja može da izazove sumnju u odnosu na sposobnost Društva da posluje po načelu stalnosti poslovanja.

Kao što je objelodanjeno u napomeni 16, uz finansijske izvještaje, Skupština akcionara Društva je na sjednici održanoj 26. decembra 2022. godine donijela Odluku o pokriću gubitka iskazanog u finansijskim izvještajima na dan 31.12.2021. godine. Gubitak se pokriva na teret

zakonskih rezervi u iznosu od 94.823 KM i osnovnog kapitala Društva upisanog i uplaćenog na 31.12.2021. u iznosu od 11.062.202 KM.

Na pomenutoj sjednici Skupštine akcionara odlučeno je da se izvrši smanjenje kapitala u iznosu od 11.938.191 KM, odnosno, da se poništi 11.938.191 KM akcija nominalne vrijednosti 1,00 KM. Nakon smanjenja osnovni kapital Društva iznosi 8.730.000 KM i sastoji se od 8.730.000 redovnih akcija klase „A“ nominalne vrijednosti 1,00 KM.

Centralni registar hartija od vrijednosti je u martu 2023. godine izdao rješenje kojim se registruje smanjenje broja akcija.

Na istoj sjednici Skupštine akcionara donesena je odluka o V emisiji akcija kojom se osnovni kapital povećava za iznos od 3.100.000 redovnih običnih akcija. Naše mišljenje nije modifikovano u vezi sa ovim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini kao i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo, ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjerenja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje.

Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjerenja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalne pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno da će oni,

pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije: Mi takođe:

Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su odgovarajući za te rizike i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koja su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Društva.

Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se baziraju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zatjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlaštenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim

okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Mišljenje ovlaštenog aktuaru

Saglasno članu 10. Odluke o sadržaju mišljenja ovlaštenog aktuaru („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/07) i na osnovu svega što je naprijed izloženo, ovlašćeni aktuar daje **negativno mišljenje** na poslovanje osiguravajućeg društva „Krajina osiguranja“ a.d. Banja Luka za 2022. godinu. Ovo mišljenje se zasniva na sledećim činjenicama:

- Tehničke rezerve na dan 31.12.2022. godine iznose 6.879.929,29 KM. Društvo je obezbijedilo 6.837.968,09 KM ili 99,39% sredstava za njihovo pokriće. Nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi iznosi 41.961,20 KM ili 0,61%.
- Društvo ispunjava zahtjeve adekvatnosti kapitala u skladu sa Pravilnikom o načinu obračuna kapitala i adekvatnosti kapitala. Na dan 31.12.2022. godine, Društvo ima više raspoloživog kapitala za 776.038,00 KM i više bazičnog kapitala za 1.545.988,00 KM.
- Ukupni troškovi sprovođenja osiguranja iznose 3.754.087,48 KM i veći su za 2.007.045,31 KM ili 114,88% od dozvoljenog režijskog dodatka. Društvo izdvojenim režijskim dodatkom ne može da pokrije troškove sprovođenja osiguranja, odnosno pokrivenost TSO režijskim dodatkom u 2022. godini iznosi 46,54%, te je Društvo moralo da iz sredstava tehničke premije i drugih sredstava pokrije preostali dio TSO. Učešće troškova sprovođenja osiguranja u obračunatoj premiji iznosi 64,46% što je izuzetno visoko.

Napomena: Na dan 31.12.2022. godine, Društvo ima ukupno 942.521,38 KM sredstava na računima koja se mogu potencijalno koristiti za pokriće tehničkih rezervi a shodno članu 11. stav 1. tačka 14. Pravilnika o ulaganju sredstava društava za osiguranje postoji ograničenje ulaganja u sredstva na računima Društva do 10% od visine tehničkih rezervi te je Društvo prikazalo dozvoljeni iznos od 687.992,93 KM. Iznos sredstava na računima koji prelazi navedeno ograničenje iznosi 254.528,45 KM. Ukoliko bi se uzeo cjelokupni iznos sredstava na računima, Društvo bi imalo pokriveno tehničke rezerve.

U narednom periodu, osnovni cilj Društva bi trebalo da bude potpuno pokriće tehničkih rezervi, smanjenje troškova sprovođenja osiguranja i obezbjeđenje likvidnosti Društva.

4. Pregled računovodstvenih politika i aktuarskih metoda

Finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, računovodstvenim politikama i drugim propisima koji uređuju ovu oblast. Raunovodstvene politike su utemeljene na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske, Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja

Tehničke rezerve Društva su namjenske rezerve koje služe za izmirivanje budućih obaveza iz osnova ugovora o neživotnim osiguranjima. S tim ciljem Društvo je formiralo:

- rezerve za prenosne premije i
- rezerve za štete

Obračun rezervi za prenosne premije je izvršen po metodi *pro rata temporis* na osnovu pojedinačnih polisa za koje je trajanje osiguranja poslije 31. decembra 2022. godine.

Rezervisanje za nastale prijavljene štete se vrši za svaku pojedinačnu štetu. Obračun rezervi za nastale a neprijavljene štete vrši se po priznatim aktuarskim metodama. Za vrste osigurnja 01 i 10, klasifikovane u skladu sa Odlukom o vrstama osiguranja, korišćena je metoda ulančanih ljestvica, a za vrstu osiguranja 03 metoda očekivane kvote šteta. Indirektni troškovi obrade šteta u rezervi su 0,5% od zbira rezervi za prijavljene štete i rezervi za nastale a neprijavljene štete izuzimajući rezerve za štete koje se isplaćuju kao rente. Rente su rezervisane pojedinačno kapitalizovanim iznosom, osim jedne rente koja je rezervisana razlikom između sume osiguranja i do 31.12.2022. godine plaćenog izosa. Rente se kapitalizuju prema 5%-tnim godišnjim jugoslovenskim izravnatim demografskih tablicama smrtnosti 1980-1982. godine.

5. Poslovno okruženje i položaj Društva na tržištu

Po svim dostupnim pokazateljima sektor osiguranja u Republici Srpskoj je prebrodio još jednu izazovnu godinu u kojoj su se društva za osiguranje suočila sa rastućom inflacijom. Tržište osiguranja je karakterisala nelojalna konkurencija uz stalne pokušaje regulisanja, a takođe je prisutan i nizak nivo svijesti stanovništva o značaju osiguranja u velikoj mjeri uzrokovan niskim životnim standardom. O niskom nivou svijesti privrede i građana, ali i samog standarda stanovništva Republike Srpske govori i činjenica da je već dugi niz godina učešće obaveznih osiguranja u ukupnoj premiji dominantno.

Tržište osiguranja u Republici Srpskoj obuhvata:

- 14 društava za osiguranje iz Republike Srpske i
- 9 filijala društava za osiguranje iz Federacije Bosne i Hercegovine koje posluju u Republici Srpskoj.

Društvo u ukupno obračunatoj premiji na tržištu Republike Srpske učestvuje sa svega nekoliko procenata.

6. Ogranizacioni dijelovi Društa

Društvo obavlja djelatnost u 18 registrovanih organizacionih jedinica na teritoriciji Republike Srpske i to:

- sjedištu Društva u Banjaluci i
- poslovnim jedinicama: Gradiška, Prijedor, Laktaši, Bijeljina, Mrkonjić Grad, Teslić, Istočno Sarajevo, Trebinje, Derвента, Modriča, Bileća, Nevesinje, Šipovo, Foča, Kneževo, Kotor Varoš i Čelinac.

7. Zaposleni

Broj zaposlenih u društvu na 31.12.2022. godine je bio 56.

Tabela 1: Struktura zaposlenih na 31.12.2022. godine

R. br.	Kvalifikacija	Broj zaposlenih			Ukupno
		pribava osiguranja	obrada šteta	ostalo	
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)
1	NK	0	0	0	0
2	PK	0	0	0	0
3	NS	0	0	0	0
4	KV	7	0	3	10
5	SSS	17	0	3	20
6	VKV	0	0	0	0
7	VŠS	1	0	0	1
8	VSS	9	5	11	25
9	MR	0	0	0	0
10	DR	0	0	0	0
UKUPNO		34	5	17	56

8. Bruto premija

Društvo je u 2022. godini ostvarilo ukupnu bruto premiju u iznosu 5.823.473,91 KM i za 37,38 % je veća od premije obračunate 2021. godine.

Tabela 2: Obračunata bruto premija u 2022. i 2021. godini

Šifra osiguranja	VRSTA OSIGURANJA	Obračunata premija 2022.	Obračunata premija 2021.	Indeks 2022/2021
1	Osiguranje nezgode	86.355,98	62.579,91	137,99
10	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	5.737.117,93	4.176.323,35	137,37
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	5.823.473,91	4.238.903,26	137,38

9. Štete

U 2022. godini likvidirane su štete u ukupnom iznosu 1.617.168,55 KM i za 18,96 % su veće u odnosu na prethodnu godinu.

Učešće likvidiranih odštetnih zahtjeva u bruto obračunatoj premiji za 2022. godinu je 27,77%, dok je ovo učešće u 2021. godini iznosilo 32,07%.

Tabela 3: Struktura šteta za 2022. godinu

Šifra osig.	VRSTA OSIGURANJA	Prijavljene štete u tekućem obračunskom periodu			Ukupno riješeni odštetni zahtjevi		Odbijeni zahtjevi	Ukupno riješeni i odbijeni
		Prvi put prijavljene	Reaktivirane	Ukupno				
01	Osiguranje nezgode	14	2	16	14	3.427,38	4	18
03	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1	0	1	8	14.888,51	1	9
08	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	0	1	1	2	3.112,27	3	5
09	Osiguranje ostalih šteta na imovini	0	0	0	0	0,00	4	4
10	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	516	73	589	494	1.595.740,39	85	579
13	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	0	0	0	0	0,00	1	1
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	531	76	607	518	1.617.168,55	98	616

Bruto rezerve za štete su veće za 0,43% u odnosu na stanje prethodne godine.

Tabela 4 : Struktura rezervisanih šteta

Šifra osiguranja	VRSTA OSIGURANJA	Broj rezervisanih šteta 2021.	Bruto rezerve za štete 2021.	Broj rezervisanih šteta 2020.	Bruto rezerve za štete 2020.
01	Osiguranje nezgode	6	14.906,93	8	29.619,00
03	Osiguranje vozila koja se kreću po kopnu osim šinskih vozila	1	72.665,07	9	35.695,80
08	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	0	156,39	4	10.735,41
09	Osiguranje ostalih šteta na imovini	0	0,00	4	8.204,19
10	Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila	276	3.811.257,06	266	3.797.956,91
13	Osiguranje od opšte građanske odgovornosti	0	0,00	1	0,00
	UKUPNO NEŽIVOTNA OSIGURANJA	283	3.898.985,45	292	3.882.211,31

Rezerve za nastale a neprijavljene štete (bez indirektnih troškova obrade) obračunate su u iznosu 1.347.157,24 KM i veće su za 308.714,84 KM ili 29,73% u odnosu na prethodnu godinu.

10. Analiza ostvarenog finansijskog rezultata

Društvo je u 2022. godini ostvarilo dobitak u iznosu 337.188 KM. Ukupan prihod ostvaren u 2022. godini veći je za 31,78% u odnosu na prethodnu godinu, dok su ukupni rashodi manji za 10,89% u odnosu na 2021. godinu.

Tabela 5: Struktura prihoda i rashoda

Grupa računa, račun	POZICIJA	2022. godina	2021. godina
61	Prihodi od premija osiguranja	5.219.827	4.041.118
62	Prihodi po osnovu učešća saosiguranju i reosiguranju	0	23.314
63	Prihodi od ukidanja i smanjenja rezervisanja neživotnih osiguranja	609.948	341.467
65	Drugi poslovni prihodi	227.162	190.274
	Ukupan poslovni prihod	6.056.937	4.596.173
66	Finansijski prihodi	84.604	51.906
67	Ostali prihodi	283.819	34.513
68	Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	270.593	398.463
	UKUPAN PRIHOD	6.695.953	5.081.055
50 i 52	Funkcionalni rashodi	1.861.767	1.616.090
526	Rezervisanja za štete	626.722	580.815
	Ukupni funkcionalni rashodi	2.488.489	2.196.905
53, 54 i 55	Troškovi sprovođenja osiguranja	3.754.088	3.989.792
56	Finansijski rashodi	8.347	157.894
57	Ostali rashodi	115.117	417.979
58	Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine	0	383.249
591,592	Rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	1.569	0
	UKUPAN RASHOD	6.367.610	7.145.819
	Neto gubitak	328.343	2.064.764
	Dobici po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na stalnim sredstvima, osim HOV raspoloživih za prodaju	8.845	8.845
	UKUPAN NETO GUBITAK	337.188	2.055.919

Tabela 6: Odnos obračunate bruto premije, TSO i režijskog dodatka

Opis	2022. godina	2021. godina
Bruto obračunata premija	5.823.474	4.238.903
Režijski dodatak	1.747.042	1.271.671
Troškovi sprovođenja osiguranja	3.754.088	3.989.792
Udio TSO u bruto obračunatoj premiji	64,46%	94,12%
Udio TSO u režijskom dodatku	214,88%	313,74%
Pokrivenost TSO režijskim dodatkom	46,54%	31,87%

U strukturi ukupnih prihoda sljedeće grupe prihoda imaju najveće učešće:

- prihod od premije 77,95%,
- prihod od ukidanja i smanjenja rezervisanja 9,11%,
- drugi poslovni prihodi 3,39%
- ostali prihodi 4,24% i
- prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine 4,04%

Ukupni funkcionalni rashodi imaju udio u ukupnim rashodima od 39,08%, a 9,84% odnosi na učešće rashoda za rezervisanje šteta u ukupnim rashodima.

Učešće troškova sprovođenja osiguranja u ukupnim rashodima Društva ima udio od 58,96%.

11. Analiza finansijskog položaja

Ukupna imovina na 31.12.2022. godine je iznosila 18.425.479 KM i veća je u odnosu na 31.12.2021. godine za 28,15%. U strukturi imovine značajnu poziciju imaju nekretnine, investicione nekretnine i oprema koje imaju udio od 59,63%, dok se na dugoročne finansijske plasmane odnosi 30,60%

Tabela 7: Struktura dugoročne materijalne imovine

Opis	2021. godina	2021. godina	%promjene
Zemljište	384.900	384.900	100,00%
Građevinski objekti	2.575.211	2.618.438	98,35%
Postrojenja i oprema	224.726	179.379	125,28%
Investicione nekretnine	7.629.592	7.370.740	103,51%
Ostala osnovna sredstva	1036	32	3237,50%
Avansi i nekretnine, biološka sredstva, postrojenja, oprema i investicione nekretnine u pripremi	170.862	170.862	100,50%
UKUPNO	10.986.327	10.724.351	102,45%

Tabela 8: Struktura finansijskih plasmana

R.br.	Naziv banke	Datum zaključenja ugovora o oročenom depozitu	Period oročenja (u mjesecima)	Datum dospijea	Broj ugovora o oročenom depozitu	Iznos oročenih sredstava (u KM)	Kamatna stopa
1	NOVA BANKA A.D.	29.04.2022	24	29.04.2024	1002461788	300.000,00	0,90
2	ATOS BANK A.D.	22.07.2022	12	22.07.2023	5671515570338592	200.000,00	1,50
3	ZIRAAT BANK BH D.D.	18.02.2022	24	16.02.2024	1862815570181282	300.000,00	0,85
4	ADDICO BANK A.D.	21.02.2022	24	21.02.2024	20033487	100.000,00	0,80
5	KOMERCIJALNA BANKA A.D.	21.02.2022	24	21.02.2024	ДП2022/7	300.000,00	0,95

6	MF BANK A.D.	21.02.2022	24	21.02.2024	5721025550006614	300.000,00	1,20
7	MF BANK A.D.	21.02.2022	24	21.02.2024	5721025550006905	493.824,16	1,20
8	KOMERCIJALNA BANKA A.D.	15.02.2022	12	15.02.2023	ДП2022/6	600.000,00	0,35
9	MF BANK A.D.	15.02.2022	12	15.02.2023	5721025570042740	500.000,00	0,50
Ukupno						3.093.831,16	

Društvo takođe posjeduje sredstva u fondovima Biroa ZK BiH i to:

- Rezervni fond 400.000,00 KM i
- Fond za naknadu šteta 165.468,03 KM.

Tekuća imovina čini 9,46% ukupne imovine Društva od čega se 72,63% odnosi na kratkoročna potraživanja, kratkoročne plasmane i gotovinu i 27,37% na aktivna vremenska razgraničenja. U ustrukturi aktivnih vremenskih razgraničenja razgraničeni troškovi pribave osiguranja učestvuju sa 96,12% odnosno, 458.511,73 KM. Društvo vrši procjenjivanje bilanskih pozicija tekuće imovine u skladu sa Pravilnikom o načinu procjenjivanja bilanskih i vanbilansnih pozicija društava za osiguranje.

Procjenjivanje bilansnih i vanbilansnih pozicija aktive sa stanovišta rizika dijeli se u pet kategorija:

- nedospjelo,
- dospjelo potraživanje do 90 dana (5%),
- dospjelo potraživanje od 91 do 180 dana (25%),
- dospjelo potraživanje od 181 do 270 dana (50%) i
- dospjelo potraživanje preko 271 dan 100%.

Društvo je na 31.12.2022. godine imalo više raspoloživog kapitala u iznosu 776.038 KM i više bazičnog kapitala u iznosu 1.545.988 KM.

Tabela 9: Izvještaj o kapitalu

Red. br.	OPIS	Iznos u KM
I	BAZIČNI KAPITAL (1)+(2)-(3)+(4)+(5)+(6)+(7)-(8)-(9)-(10)	5.545.988,00
(1)	Uplaćeni akcionarski kapital, osim kumulativnih povlašćenih akcija	20.668.191,00
(2)	Emisiona premija	0,00
(3)	Emisioni gubitak	0,00
(4)	Statutarne rezerve	0,00
(5)	Zakonske rezerve	94.823,33
(6)	Prenesena neto dobit iz ranijih godina nakon odbitka dividende	0,00

(7)	Neto dobit tekuće godine	0,00
(8)	Otkupljene vlastite akcije, osim kumulativnih povlašćenih akcija	0,00
(9)	Nematerijalna ulaganja	0,00
(10)	Preneseni gubitak iz ranijih i tekuće godine	11.157.026,00
II	DODATNI KAPITAL (11)+(12)+(13)-(14)	0,00
(11)	Uplaćeni akcionarski kapital po osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	0,00
(12)	Emisiona premija / emisioni gubitak po osnovu kumulativnih povlašćenih akcija	0,00
(13)	Podređeni dužnički instrumenti	0,00
(13.1)	Podređeni dužnički instrumenti sa rokom dospijea	0,00
(13.2)	Podređeni dužnički instrumenti bez roka dospijea	0,00
(14)	Otkupljene vlastite kumulativne povlašćene akcije	0,00
III	ODBITNE STAVKE (15)+(16)+(17)	769.950,00
(15)	Kvalifikovani udio u drugim finansijskim institucijama	0,00
(16)	Podređeni dužnički instrumenti i druga ulaganja u druge finansijske institucije	0,00
(17)	Nelikvidna sredstva	769.950,00
IV	RASPOLOŽIVI KAPITAL (I)+(II)-(III)	4.776.038,00
ZAHITJEVI ADEKVATNOSTI KAPITALA		
(18)	Margina solventnosti	1.037.743,05
(19)	Garantni fond prema margini solventnosti / 1/3 od (18)	345.914,35
(20)	Garantni fond prema članu 53. Zakona	4.000.000,00
(21)	GARANTNI FOND / (19) ili (20), u zavisnosti šta je veće /	4.000.000,00
V	VIŠE / MANJE RASPOLOŽIVOG KAPITALA / iznos pod IV se poredi sa (18) ili (20), u zavisnosti od toga šta je veće /	776.038,00
VI	VIŠE / MANJE BAZIČNOG KAPITALA / iznos pod I se poredi sa (21) /	1.545.988,00
VII	DODATNI KAPITAL PREMA BAZIČNOM KAPITALU (u %) /ratio (II)/(I)/	0,00
VIII	PODREĐENI DUŽNIČKI INSTRUMENTI SA ROKOM DOSPIJEĆA PREMA BAZIČNOM KAPITALU ILI MINIMALNOM GARANTNOM FONDU (u %) /ratio (13.1) / (I) ili (20), u zavisnosti šta je manje /	0,00

Tabela 10 : Izvještaj o margini solventnosti

Red. Br.	OPIS	Neživotna osiguranja osim zdravstvenog osiguranja /član6. Pravilnika/
I	MARGINA SOLVENTNOSTI PO PREMIJI	
1	Premijska osnova	5.823.473,91
(1.1)	Iznos premijske osnove do 100 milionaKM _____ x 0,18	1.048.225,30
3	Koeficijent koji se dobije kao količnik mjerodavnih šteta, neto od reosiguranja i mjerodavnih šteta /taj koeficijent ne može biti manji od 0,50/	0,99
4	Margina solventnosti po premiji / (2) x (3) /	1.037.743,05

II	MARGINA SOLVENTNOSTI PO ŠTETAMA	
6	Prosječan iznos mjerodavnih šteta za posljednjih 36 mjeseci ili posljednja 84 mjeseca u slučaju društva koja isključivo, odnosno u većem dijelu ugovora pokrivaju rizik kredita, nepogode, grada ili mraza	1.352.928,64
6.1	Prosječan iznos mjerodavnih šteta do 70 miliona KM _____ x 0,26	351.761,45
8	Koeficijent koji se dobije kao količnik mjerodavnih šteta, neto od reosiguranja i mjerodavnih šteta /taj koeficijent ne može biti niži od 0,50/	0,99
9	Margina solventnosti po štetama / (7) x (8) /	348.243,83
III	MARGINA SOLVENTNOSTI ZA POSLOVE U VRSTAMA NEŽIVOTNIH OSIGURANJA	
11	Margina solventnosti / (4) ili (9) u zavisnosti šta je veće/	1.037.743,05
IV	Margina solventnosti po premiji ili štetama / (11)+(12)/	1.037.743,05
13	Margina solventnosti na posljednji dan predhodnog izvještajnog perioda	1.025.520,54
14	Koeficijent koji se dobije kao količnik rezervi za štete u samoprizržaju na posljedni dan tekućeg izvještajnog perioda i rezervi za štete u samoprizržaju na posljedni dan predhodnog izvještajnog perioda / ne smije biti veći od 1/	1,00
V	MARGINA SOLVENTNOSTI / (IV) ili (13) x (14)/	1.037.743,05

Tabela 11 : Pregled kreditnih zaduženja po ročnosti

Redni broj	Kreditor	Dospijeva do godinu dana	Ukupna obaveza
1	GRUPA FORTIS d.o.o.	550.000,00	550.000,00
2	PRIJEDORPUTEVI a.d.	200.000,00	200.000,00
3	VERANO MOTORS d.o.o.	15.900,00	15.900,00
UKUPNO		765.900,00	765.900,00

12. Pokazatelji poslovanja

U nastavku su dati pokazatelji poslovanja Društva u 2022. godini:

– likvidnosti

U skladu sa Pravilnikom, Društvo je pratilo likvidnost izračunavajući koeficijent likvidnosti na obrascu „Lkv-1“.

Tabela 12: Vrijednost minimalnog, maksimalnog i prosječnog koeficijenta likvidnosti po mjesecima u 2022. godini

Mjeseci	Minimalni koeficijent dnevne likvidnosti	Maksimalni koeficijent dnevne likvidnosti	Prosječan koeficijent likvidnosti
Januar	0.03	0.48	0.18
Februar	0.14	0.48	0.34
Mart	0.05	0.16	0.10

April	0.02	0.30	0.11
Maj	0.06	0.13	0.09
Juni	0.09	0.19	0.12
Juli	0.11	0.14	0.12
Av gust	0.11	0.15	0.13
Septembar	0.10	0.38	0.15
Oktobar	0.13	0.18	0.15
Novembar	0.08	0.15	0.11
Decembar	0.25	0.61	0.32
Koeficijent dnevne likvidnosti na dan 31.12.2022.		0,61	

Koeficijent dnevne likvidnosti je bio manji od jedan u toku cijele posmatrane godine, iz čega proizilazi da je Društvo imalo velikih problema sa likvidnošću. Koeficijent likvidnosti na dan 31.12.2022. godine iznosio je 0,61.

- racio troškova

$$\frac{\text{troškovi sprovođenja osiguranja}}{\text{mjerodavna premija}} = \frac{3.754.088}{5.219.827} = 0,7192$$

- racio šteta

$$\frac{\text{mjerodavne štete}}{\text{mjerodavna premija}} = \frac{1.662.694}{5.219.827} = 0,3185$$

- kombinovani racio

$$\text{racio troškova} + \text{racio šteta} = 0,7192 + 0,3185 = 1,0377$$

Vrijednost kombinovanog racija ukazuje na negativan rezultat iz osnovne djelatnosti koji je Društvo ostvarilo.

- produktivnost

$$\frac{\text{fakturisana premija}}{\text{broj zaposlenih}} = \frac{5.823.473,91}{56} = 103.990,61$$

- ekonomičnost

$$\frac{\text{troškovi sprovođenja osiguranja}}{\text{fakturisana premija}} = \frac{3.754.088}{5.823.473,91} = 0,6446$$

13. Tehničke rezerve

Društvo je na 31.12.2022. godine iskazalo ukupne tehničke rezerve u iznosu 6.879.929,29 KM.

Tabela 13: Struktura tehničkih rezervi na 31.12.2022. godine

Red. br.	Pozicija	Iznos KM
1.	Rezerve za prenosne premije	2.980.929,29
2.	Rezerve za štete	3.898.985,45
3.	Ukupno tehničke rezerve (1+2)	6.879.929,29

Društvo je uložilo sredstva za pokriće tehničkih rezervi u hartije od vrijednosti čiji je emitent ili garant BiH, Republika Srpska, Centralna banka BiH i fondovi iz člana 8. Zakona o Investiciono-razvojnoj banci RS i to:

Naziv emitenta	Oznaka HoV	Nabavna vrijednost	Vrijednost na dan
Republika Srpska	RSRS-O-P	499,984.24	498,913.76
Republika Srpska	RSBD-O26	97,198.03	97,344.18
Republika Srpska	RSBD-027	875,978.75	876,241,31
UKUPNO:			1,472,499,25

Ukupno pokriće tehničkih rezervi hartijama od vrijednosti čiji je emitent Republika Srpska iznosi 1.472.499,25 KM odnosno 21,40%.

Takođe, Društvo je sredstva za pokriće tehničkih rezervi uložilo u akcije kojima se trguje na službenom berzanskom tržištu u RS (M:tel-ove akcije) u vrijednosti od 166.212 KM te ukupno pokriće tehničkih rezervi ovim akcijama iznosi 2,42%.

Za pokriće tehničkih rezervi investicione nekretnine su priznate u iznosu 2.751.971,72 KM i to: tehnički pregled Gradiška 529.350 KM, tehnički pregled Banja Luka 701.431 KM, tehnički pregled Kozarska Dubica 476.415 KM i dio vrijednosti nekretnine zgrada SO Gradiška u vrijednosti od 1.044.775,72 KM.

Društvo je koristilo iznos od 1.593.824,16 KM oročenih depozita kod banaka u svrhu pokrića tehničkih rezervi.

Tabela 14: Struktura oročenih depozita za pokriće tehničkih rezervi na 31.12.2022. godine

Naziv banke	Datum zaključenja ugovora o oročenom depozitu	Period oročenja u mjesecima	Broj Ugovora o oročenom depozitu	Iznos oročenih sredstava (u KM)	Kamatna stopa
Komercijalna banka a.d.	15.02.2022.	12	DP 2022/6	600.000,00	0,35%

MF banka a.d.	15.02.2022.	12	5721025570042740	500.000,00	0,50%
MF banka a.d.	21.02.2022.	24	5721025550006905	493.824,16	1,20%
UKUPNO:				1.593.824,16	

Ukupno pokriće tehničkih rezervi sredstvima na računima Društva iznosi 687.992,93 KM.

Društvo je za pokriće tehničkih rezervi koristilo sredstva fonda za naknadu šteta Biroa zelene karte BiH u iznosu od 165.468,03 KM odnosno maksimalno do visine iznosa obračunatih rezervi za štete po zelenoj karti.

Društvo nema dovoljan iznos plasiranih sredstava za pokriće tehničkih rezervi. Od obračunatih tehničkih rezervi u iznosu od 6.879.929,29 KM, Društvo je obezbjedilo 6.837.968,09 KM ili 99,39% sredstava za njihovo pokriće. Nedostatak sredstava za pokriće tehničkih rezervi iznosi 41.961,20 KM u apsolutnom iznosu ili 0,61%.

Društvo je ostvilo sleće prinose na ulaganja:

- obveznice 1,98%
- akcije 5,18%
- nekretnine 2,46% i
- oročene depozite 0,81%.

14. Odnosi sa povezanim privrednim društvom

Društvo je u toku 2022. godine imalo poslovne transakcije sa povezanim pravnim licem, a koje se zasnivaju na direktnoj i indirektnoj povezanosti (član grupe).

Tabela 15: Pregled transakcija sa povezanim pravnim licima

R.br.	Povezano lice (naziv/ime)	Osnov povezanosti	Transakcije kroz bilans stanja				Transakcije kroz bilans uspjeha	
			Početno stanje	Promet duguje	Promet potražuje	Saldo	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
1	2	3	4	5	6	7=4+5-6	8	9
	UKUPNO		1054,83	2779702,87	3413947,24	-633189,54	265350,48	1275,92
1	KRAJINA KROS d.o.o.	Učešće u kapitalu 100%				0,00		
		023 Postrojenja i oprema	0,00	70.812,86	0,00	70.812,86	0,00	0,00
		026 Ostala osn. Sr. – sitan inventar	0,00	1.003,78	0,00	1.003,78	0,00	0,00
		0300 Učešće u kapitalu	2.000,00	0,00	0,00	2.000,00	0,00	0,00
		1500 Dati avansi	151.752,67	0,00	0,00	151.752,67	0,00	0,00
		1590 Ispravka vr. datih avansa	-151.752,67	0,00	0,00	-151.752,67	0,00	0,00
		2014 Potr. premija nezgode	520,08	0,00	0,00	520,08	0,00	0,00
		209100 Ispravka vr. Potr – po	-520,08	0,00	0,00	-520,08	0,00	0,00

		pravilniku						
		20700 Ostali kupci	337.654,71	16.380,00	94.809,23	259.225,48	0,00	0,00
		2090 Ispravka vrijednosti potraživanja	-337.654,71	78.429,23	0,00	-259.225,48	0,00	0,00
		2200 Potr. za kamate	18.650,62	0,00	0,00	18.650,62	0,00	0,00
		2201 Potr. za dobit povezanih pravnih lica	15.453,51	0,00	0,00	15.453,51	0,00	0,00
		2280 Ostala potraživanja	124.867,71	23.758,07	0,00	148.625,78	0,00	0,00
		2281 Ostala potr. Krajina kros	4.009,00	0,00	0,00	4.009,00	0,00	0,00
		22830 Ostala potr. Krajina kros Odluka 02-364-UO/18	124.961,31	0,00	0,00	124.961,31	0,00	0,00
		2291 Ispravka vr pot. 220%	-287.942,15	0,00	23.758,07	-311.700,22	0,00	0,00
		2300 Kratkoročni plasmani u povezana pravna lica	149.582,76	0,00	0,00	149.582,76	0,00	0,00
		2390 Ispravka vrijednosti krat plasmana	-149.582,76	0,00	0,00	-149.582,76	0,00	0,00
		4641 Dobavljači povezana lica	54,83	0,00	0,00	54,83	0,00	0,00
		5401 Tr. Kancelarijskog materijala	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	893,10
		6530 Prihodi od zakupa	0,00	0,00	0,00	0,00	14.000,00	0,00
2	PRIJEDORPUTEVI a.d.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	84.968,09	85.760,38	-792,29	0,00	0,00
		2014 Potr. po osnovu premije AO nezgode	0,00	110,00	110,00	0,00	0,00	0,00
		2300 Kratkoročni plasmani u povezana pravna lica	0,00	170.000,00	170.000,00	0,00	0,00	0,00
		4200 Kratkoročne fin. obaveze prema povezanom pr. licu	0,00	1.192.900,00	1.392.900,00	-200.000,00	0,00	0,00
		4640 Dobavljači u zemlji	0,00	0,00	1.867,97	-1.867,97	0,00	0,00
		610I Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	1.276,85	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	83.801,24	0,00
3	KOZARAPUTEVI d.o.o.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	52.987,62	52.987,62	0,00	0,00	0,00
		2300 Kratkoročni plasmani u povezana pravna lica	0,00	48.900,00	48.900,00	0,00	0,00	0,00
		4200 Kratkoročne fin. obaveze prema povezanom pr. licu	0,00	879.950,00	879.950,00	0,00	0,00	0,00

		6101 Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	777,00	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	52.210,62	0,00
4	JAPRA a.d.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	6.053,52	5.821,19	232,33	0,00	0,00
		6101 Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	54,75	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	5.998,77	0,00
5	BIJELJINA PUT d.o.o.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	66.435,92	66.435,92	0,00	0,00	0,00
		20110 Potr. po osnovu ZK	0,00	4,00	4,00	0,00	0,00	0,00
		6101 Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	471,30	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	65.964,62	0,00
		65910 Prihod od ZK	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	0,00
6	BDUO Fortis d.o.o.	Član grupe				0,00		
		20700 Ostali kupci	0,00	251,14	0,00	251,14	0,00	0,00
		6530 Prihodi od zakupa	0,00	0,00	0,00	0,00	214,65	0,00
7	Grupa Fortis d.o.o.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	2.082,44	2.082,44	0,00	0,00	0,00
		20110 Potr. po osnovu ZK	0,00	4,00	4,00	0,00	0,00	0,00
		20700 Ostali kupci	0,00	502,28	0,00	502,28	0,00	0,00
		4200 Kratkoročne fin. obaveze prema povezanom pr. licu	0,00	0,00	550.000,00	-550.000,00	0,00	0,00
		4640 Dobavljači u zemlji	-1.000,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		6101 Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	33,75	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	2.048,69	0,00
		6530 Prihodi od zakupa	0,00	0,00	0,00	0,00	429,30	0,00
		65910 Prihod od ZK	0,00	0,00	0,00	0,00	4,00	0,00
		6756 Prihod od otpisa ostalih obaveza	0,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00	0,00
8	ILIDŽA PUTEVI d.o.o.	Član grupe				0,00		
		2011 Potr. po osnovu premije AO	0,00	2.086,61	2.099,27	-12,66	0,00	0,00
		6101 Prihod od premije AO nezgode	0,00	0,00	0,00	0,00	11,25	0,00
		6110 Prihod od premije AO	0,00	0,00	0,00	0,00	2.075,36	0,00
9	LIVNICA a.d. Ljubija	Član grupe				0,00		

sa vrstama rizika koje su specifične za djelatnost osiguranja, kao što su: rizik nedovoljnosti premija i rezervi za štete, rizik reosiguranja, rizik katastrofalnih šteta, kao i brojni operativni rizici. Zbog ogromnog značaja koju djelatnost osiguranja ima za finansijski sistem i privredu jedne zemlje, savremeno zakonodavstvo punu pažnju poklanja upravljanju rizicima. Sistem upravljanja rizicima je potrebno permanentno unapređivati shodno dobrim tržišnim praksama te regulatornim trendovima.

Jedan od pokazatelja rizika osiguranja je i tehnički rezultat koji je pozitivan na nivou društva za 2022. rodinu i iznosi 2.458.400 KM.

Tabela 16: Tehnički rezultat

Vrste osig.	Vrsta osiguranja	Tehnički rezultat			
		Tehnička premija	Likvidirane štete	Tehnički rezultat	
1	2	3	4	5=3-4	6=4/3
1	Osiguranje nezgode	59,586	3,427	56,158	5.75
3	Osiguranje vozila koja se kreću na kop.	0	14,889	-14,889	
8	Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila	0	3,112	-3,112	0.00
10	Osiguranje odgov. za motorna voz	4,015,983	1,595,740	2,420,242	39.73
	Ukupno:	4,075,568	1,617,169	2,458,400	39.68

22. Izloženost rizicima

Izloženost cjenovnom riziku ogleda se u mogućnosti promjene parametara koji utiču na procjenu vrijednosti nekretnine i investicionih nekretnina po fer vrijednosti, a koje imaju veliki udio u imovini Društva. Takođe izražen je rizik od pada cijena pri eventualnom unovčavanju ove imovine.

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću neizvršenja ugovornih obaveza od strane dužnika. Društvo sredstva za pokriće tehničkih rezervi i 50% minimalnog garantnog fonda ulaže u oročene depozite kod banaka prateći pokazatelje poslovanja banaka u koje se vrše plasmani u skladu sa propisima regulatora i u obveznice.

Imajući u vidu činjenicu da je KM vezana za EUR, ne postoji izražen rizik izloženosti promjeni kursa.

Društvo ima izražen rizik likvidnosti koji se ogleda u nemogućnosti izmirenja dospjelih obaveza u roku.

S obzirom na značajan dio sredstava uložen u oročene depozite kod banaka i obveznice, društvo je izloženo kamatnom riziku

23. Politika saosiguranja i reosiguranja

Novi Pravilnik o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja donio je krajem 2021. godine Upravni odbor Društva, uz prethodno pribavljeno mišljenje ovlašćenog aktuara. Društvo politikom saosiguranja i reosiguranja, a na osnovu utvrđenog maksimalnog samopridržaja treba da obezbjedi sigurnost i stabilnost poslovanja, te na taj način kontroliše izloženost potencijalnim gubicima.

Pravilnikom je predviđena obaveza Društva da prije preuzimanja rizika, odnosno potpisivanja ugovora o osiguranju prikupi neophodne elemente za ocjenu rizika. U slučaju da se radi o riziku sa maksimalno mogućom štetom iznad maksimalnog samopridržaja, obaveza Društva je da utvrdi višak rizika koji se prenosi u reosiguranje ili saosiguranje.

Društvo je u 2022. godini zaključilo sledeće ugovore o reosiguranju:

- Ugovor o reosiguranju zelene karte, posredstvom Biroa ZK u BiH, zaključen sa reosiguravačem Bosna RE d.d. Sarajevo i
- Ugovor o reosiguranju viška štete za domaću autoodgovornost za 2021.godinu zaključen sa Bosna RE d.d. Sarajevo.

U izvještajnom periodu iskazan je rashod po osnovu premije reosiguranja u iznosu od 131.267,08 KM. Po osnovu Ugovora o reosiguranju zelene karte Društvo je imalo rashod premije reosiguranja u iznosu od 83.072,77 KM i po osnovu Ugovora o reosiguranju viška štete za domaću autoodgovornost rashod premije reosiguranja iznosio je 48.194,31 KM.

Ovlašćeni aktuar je dao konačno pozitivno mišljenje na Izvještaj o sprovođenju politike saosiguranja i reosiguranja uz sledeće obrazloženje: Društvo je u 2022. godini zaključilo Ugovor o reosiguranju zelene karte i Ugovor o reosiguranju viška štete za domaću autoodgovornost u cilju zaštite sopstvenog portfelja, te ovlašćeni aktuar konstatuje da je Društvo sprovodilo politiku reosiguranja u 2022. godini.

24. Korporativno upravljanje

Uprava Društva je odlukom Nadzornog odbora od aprila 2012. godine prihvatila da primjenjuje Standarde korporativnog upravljanja i potpisnik je Izjave o usklađenosti organizacije i djelovanja sa kodeksom ponašanja (standardima korporativnog upravljanja). Ovim se utvrđuju mehanizmi funkcionisanja i zaštite interesa u akcionarskom društvu, transparentnost poslovanja, jasne procedure organa koji donose ključne odluke, izbegavanje sukoba interesa, efikasnost u kontroli i određivanju sistema odgovornosti.

25. Spisak uslova i tarifa

U ovom dijelu dat je pregled uslova i tarifa po kojima je Društvo je u 2022. godini obavljalo djelatnost osiguranja.

Tabela 17: Spisak tarifa i uslova po kojima je obavljana djelatnost u 2022. godini

Šifra	Naziv akta	Datum usvajanja	Broj protokola
10.01.	Uslovi za osig. od odg.vlasnika m/v za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
10.01.	Uslovi za osig. od odg.vlasnika m/v za štete prič. trećim licima	27.2.2014.	02-601/14
10.01.	Uslovi za osig. od odgovornosti za m/v u RS	22.02.2007.	02-620/07
10.03.	Uslovi za osig odg. vozara u u kopnenom prevozu	22.02.2007.	02-620/07
10.01.	Tarifa premija za osig. od odg.vlasnika m/v za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
10.01.	Tarifa premija za osig. od odg.vlasnika m/v za štete prič. trećim licima	27.02.2014	02-602/14
10.01.	Tarifa i Cjenovnik za osig. od odgovornosti za m/v u RS	22.02.2007.	02-620/07
10.01.	Tarifa i Cjenovnik za osig. od odgovornosti za m/v u RS	27.02.2014	02-602/14
10.01.	Tarifa i Cjenovnik za osig. od odgovornosti za m/v u RS	24.11.2015	02-602/15
10.01.	Odluka o usvajanju Tarifa premija i cjenovniku od odgov.za m/v	19.09.2018.	02-2673-4/18
10.01.	Odluka o usvajanju Uslova osiguranja od odgov.za m/v	19.09.2018.	02-2673-3/18
10.01	Tarifa i cjenovnik za osiguranje od odgovornosti	08.09.2022	02-2340/22
10.01	Tarifa i cjenovnik za osiguranje od odgovornosti	29.12.2022	02-3290/22
10.03.	Tarifa za osig odg. vozara u u kopnenom prevozu	22.02.2007.	02-620/07
11.01.	Uslovi za ob. osig. vlasnika vazduhoplova za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
11.01.	Tarifa za ob. osig. vlasnika vazduhoplova za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
12.01.	Uslovi za ob. osig. vlasnika plovila za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
12.01.	Tarifa za ob. osig. vlasnika plovila za štete prič. trećim licima	22.02.2007.	02-620/07
13.01.	Uslovi za osig. odg. iz djelatnosti	22.02.2007.	02-620/07
13.02.	Uslovi za osig. odg. za proizvode	22.02.2007.	02-620/07
13.03.	Uslovi za osig. odg. izvođača građ. radova	22.02.2007.	02-620/07
13.04.	Uslovi za osig. odg. izvođača mont.radova	22.02.2007.	02-620/07
13.05.	Uslovi za osig. odg. vlasnika op. mat. u toku transporta	22.02.2007.	02-620/07
13.06.	Uslovi za osig. odg. revizijskih društava	22.02.2007.	02-620/07
13.08.	Uslovi za osig. odg. advokata	22.02.2007.	02-620/07
13.11.	Uslovi za osig. odg. notara	22.02.2007.	02-620/07
13.19.	Uslovi za osig. odg. obavljanja detekt. poslova i poslova obezbjeđenja	22.02.2007.	02-620/07
13.01.	Tarifa za osig. odg. iz djelatnosti	22.02.2007.	02-620/07
13.03.	Tarifa za osig. odg. izvođača građ. radova	22.02.2007.	02-620/07
13.04.	Tarifa za osig. odg. izvođača mont.radova	22.02.2007.	02-620/07
13.05.	Tarifaza osig. odg. vlasnika op. mat. u toku transporta	22.02.2007.	02-620/07
13.06.	Tarifa za osig. odg. revizijskih društava	22.02.2007.	02-620/07
13.08.	Tarifa za osig. odg. advokata	22.02.2007.	02-620/07
13.11.	Tarifa za osig. odg. notara	22.02.2007.	02-620/07
13.19.	Tarifa za osig. odg. obavljanja detekt. poslova i poslova obezbjeđenja	22.02.2007.	02-620/07
14.01.	Osiguranje novčanih potraživanja	22.02.2007.	02-620/07
14.02.	Uslovi za osig.potrošačkih kredita	22.02.2007.	02-620/07
14.02.	Uslovi i Tarifa za osig.potrošačkih kredita	22.02.2007.	02-620/07
14.03.	Uslovi za osig. kredita za stamb. izgradnju i unapred. poljop. i zan. djelatnosti	22.02.2007.	02-620/07
14.03.	Tarifa za osig. kredita za stamb. izgradnju i unapred. poljop. i zan. djelatnosti	22.02.2007.	02-620/07
14.05.	Uslovi i Tarifa za osiguranje potraživanja od izvoznih poslova	22.02.2007.	02-620/07

 Mile Janjić, direktor